

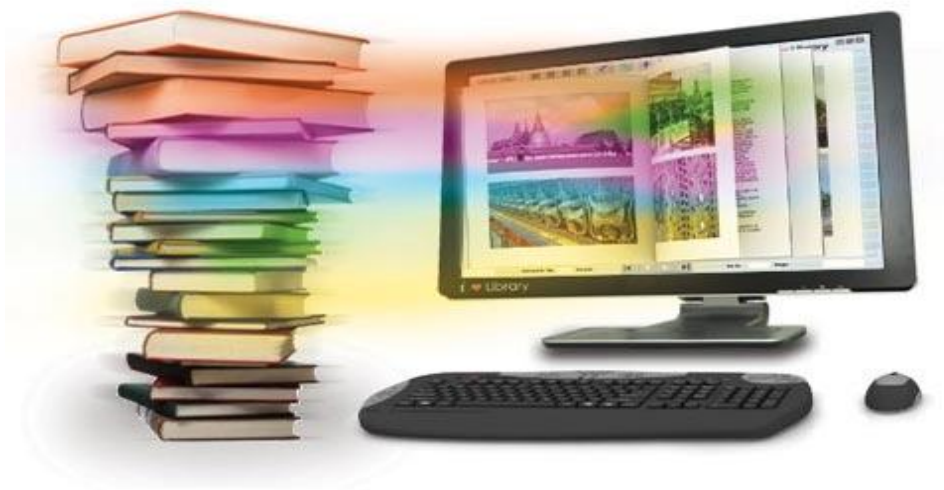
ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛОТЕКА ІМ. ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА

ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Науково-методичний відділ

Публічна бібліотека – центр інформаційного суспільства

З досвіду роботи бібліотек-переможців

конкурсу фонду «Монсанта»

Житомир, 2015

У збірці представлений досвід роботи із розширення спектру бібліотечних послуг працівників публічних бібліотек Житомирщини - переможців конкурсу фонду «Монсанта».

З 1964 року заради поліпшення життя людей працює Фонд «Монсанта». Як і компанія «Монсанта», що є лідером інноваційного та сталого розвитку сільського господарства, Фонд «Монсанта» намагається надавати допомогу сталому розвитку громад, які цього потребують, в усьому світі. Як філантропічне відділення компанії «Монсанта», Фонд фокусується на зміцненні громад.

За результатами першого циклу грантового конкурсу 2014 року виділено грант на здійснення проекту «Бібліотека – громада: відкритий простір». Фонд «Монсанта» ухвалив рішення про виділення 1,8 млн гривень на реалізацію соціального проекту Української бібліотечної асоціації у 5 областях (Вінницькій, Житомирській, Рівненській, Полтавській та Черкаській). Проект, що став переможцем міжнародного грантового конкурсу Фонду, спрямований на перетворення 25 сільських бібліотек на сучасні інформаційні центри.

Проект «Бібліотека – громада: відкритий простір» передбачає обладнання сільських бібліотек комп'ютерною та офісною технікою, поповнення бібліотечних фондів літературою, періодикою та іншими інформаційними ресурсами. Планується навчити працівників цих установ користуватися комп'ютерною технікою та ефективно використовувати інформаційні ресурси Інтернету.

Загальною метою проекту є створення сучасних центрів суспільної активності заради розвитку місцевих громад. Сьогодні бібліотека у сільській місцевості більшою мірою, ніж у місті, відчуває складність, економічні та соціальні проблеми, низький рівень матеріально-технічного забезпечення знижує якість культурного та інформаційного обслуговування населення. Стан фонду бібліотеки потребує уваги: недостатньо періодичних видань, літератури з найактуальніших для користувачів тем і проблем, не вистачає дитячої літератури, зростає частка морально застарілих видань, відбувається фізичний занепад фонду, що веде до ослаблення ролі бібліотеки у просуванні читання, поширенню інформації та книжкової культури

Протягом багатьох років українці сприймають бібліотеку як осередок культурно-освітнього розвитку громади, знання в якій, в першу чергу, черпаються із друкованої книги. Проте світ невпинно трансформується і роль бібліотеки також.

В цій збірці пропонуємо ознайомитись з досвідом роботи із розширення спектру бібліотечних послуг наших колег – бібліотечних працівників установ-переможців конкурсу, щиро дякуємо їм за наданий матеріал та бажаємо подальших успіхів у роботі.

Бібліотека – інформаційний центр громади

В 2014 році Почуйківська сільська бібліотека стала переможцем соціального проекту «Бібліотека – громада: відкритий простір», який оголосила Всеукраїнська громадська організація «Українська бібліотечна асоціація» (УБА) за фінансової підтримки фонду «Монсанто».

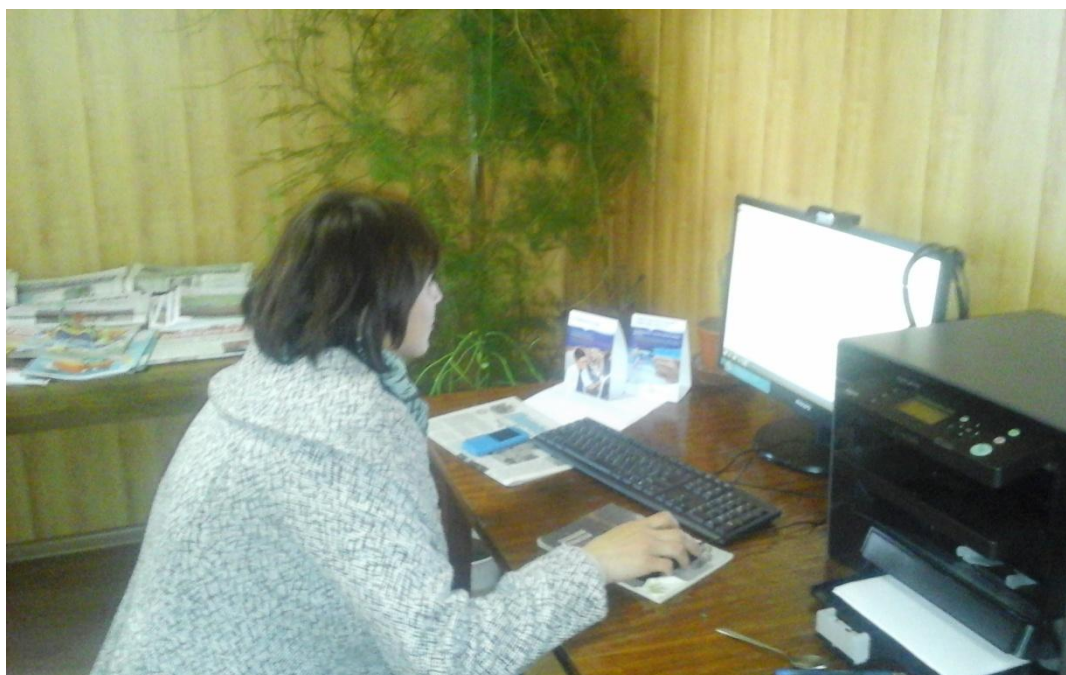
В рамках проекту бібліотека отримала:

- комп'ютерну техніку (ноутбук, комп'ютер, багатофункціональний пристрій, мережевий подовжувач);
- 53 примірники кращої сучасної української літератури на суму 2 643 грн.;
- періодичні видання: «Культура і життя», «Здоров'я і довголіття», «Шкільна бібліотека», «Дім, сад, город», «Кузя», «Консультант приватного підприємця», «Газета по-українськи», «Аргументы и факты в Украине», «Агробізнес сьогодні», «Агропрофі», «Агромаркет», «Бібліотечний форум України», «Зарплата і кадрова справа», «Зерно», «Пропозиція», «Юная леди», «Пізнайко», «Сімейна газета», «Добрий господар»;
- електронну періодику: «Дзеркало тижня», «Україна молода», «Сьогодні», «Власний бізнес», «Українська культура», «Наука и техника», «Огородник», «Овощеводство», «Народный целитель», «Аграрний тиждень», «Нива», «Всесвіт», «Колосок», «Голос України».

Завідувач Почуйківської бібліотеки Круц Оксана пройшла 5-ти денний курс навчання в Головному тренінговому центрі (м. Київ), які проводила УБА.

Загальною метою проекту є створення сучасних центрів суспільної активності заради розвитку місцевих громад, підтримка фермерів та працівників сільського господарства. За 1-ше півріччя 2015 року після отримання комп'ютерної техніки і підключення до мережі Інтернет, в бібліотеці збільшилася кількість читачів. Користувачі приходять до бібліотеки, щоб поспілкуватися з родичами по скайпу, через соціальні мережі, також цікавляться питаннями пільг, субсидій, новинками пенсійного законодавства тощо.

Бібліотекар проводить консультації, використовуючи офіційні документи, матеріали з періодичних видань та урядових сайтів.

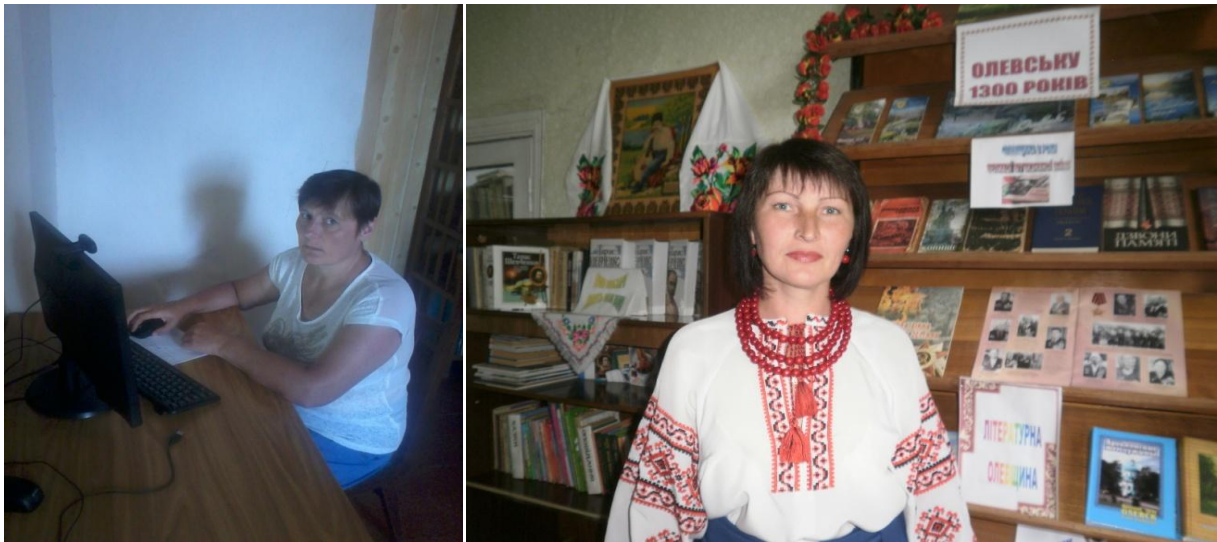
Оскільки проект діє на підтримку фермерів та працівників сільського господарства, бібліотекарем від початку 2015 року створено групу читачів-аграріїв, видано 32 тематичні довідки, що відображено в щоденнику роботи.

Почуйківська сільська бібліотека знаходиться в приміщенні сільського Будинку культури. За кошти місцевого сільськогосподарського підприємства «Україна» та підприємства «Ерідон» в Будинку культури та в бібліотеці було відремонтовано дах та замінено вікна і двері. В приміщенні бібліотеки надалі планується продовження поточного ремонту.

Завдячуючи проекту «Бібліотека – громада: відкритий простір» значно збільшився потенціал та покращився імідж бібліотеки серед населення.

Імідж бібліотеки: час нових підходів

Восени 2014 року Українська бібліотечна асоціація з фондом «Монсанта» оголосили конкурс «Бібліотека – громада: відкритий простір». Бібліотеки Олевського району взяли участь у конкурсі і отримали перемогу – це філії №25 с. Корощино та №26 с. Комсомольське.

Зав. філією №25 с. Корощино, Іскра В.Л.

Зав.філією №26 с. Комсомольське, Яценко С.М.

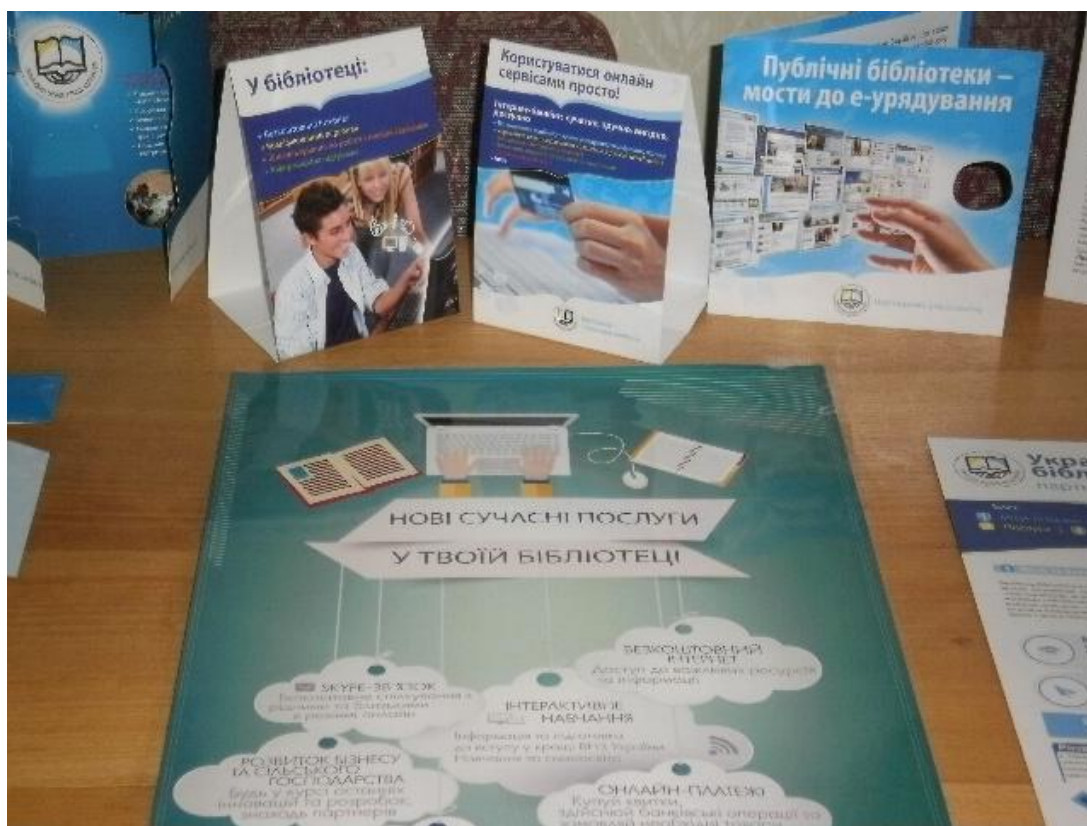
У ситуації формування єдиного інформаційного простору, бібліотеки філії сіл Комсомольське та Корощино Олевського району не мали комп'ютерів і не могли забезпечити своїх користувачів вільним доступом до інформації. Але сьогодні уже в них діють Інтернет-центри з вільним доступом до мережі Інтернет.

У листопаді 2014 року бібліотеки отримали комплект техніки (2 комп'ютери, принтер/сканер/копір, веб-камеру, аудіогарнітуру) та доступ до мережі Інтернет. І саме з цього часу розпочався новий відлік часу роботи бібліотек по-новому, по-сучасному. Застосування новітніх технологій підняло роботу бібліотек на новий рівень. Завдяки фінансуванню сільськими радами, жителі Комсомольської та Корощинської громад мають безкоштовний доступ до мережі Інтернет. Адже саме голови сільських рад Шмат Катерина Олександрівна та Козловець Галина Никонівна зрозуміли і підтримали бібліотеки і щомісячно оплачують доступ до мережі Інтернет. В бібліотеках відкрито Інтернет-центри. Комп'ютеризація бібліотеки підняла імідж установи.

Сьогодні наші бібліотеки вийшли на новий рівень роботи. Жителі громади мають можливість:

- поспілкуватися з родичами по скапу;
- задовольнити інформаційні запити, оскільки інформація отримується незалежно від часу і місця її знаходження;

- відшукати роботу, не виходячи із бібліотеки;
- зробити замовлення товарів;
- знайти друзів в соціальних мережах;
- знайти ринок збуту для продукції та ін.

Протягом 8 місяців в бібліотеках скористалися мережею Інтернет понад 500 жителів, а це майже кожен житель громади. Записалося нових користувачів понад 100 осіб.

У січні 2015р. бібліотеки отримали комплект із 52-х книг (сільськогосподарська, економічна, довідкова, художня і дитяча література), 13 друкованих та 14 електронних періодичних видань, що дозволяє суттєво покращити інформаційно-бібліотечне обслуговування, та значно збільшило відвідування бібліотеки, особливо дітей зацікавили книги в форматі 3-Д.

Сам проект конкурсу орієнтований на роботу з фермерами. Фермер – це учасник сучасного аграрного ринку. І від обізнаності в сучасних технологіях, законодавстві, ринках збуту залежить успіх тієї справи, якою він займається. Сільські бібліотекарі можуть знайти інформацію, відсортувати і вже готову надати користувачу у вигляді списку сайтів, адрес.

Степан Хомич із с.Комсомольське дуже задоволений новими бібліотечними послугами, адже він замовляє собі насіння городини та квітів через мережу, а також спілкується з родичами по скапу, а підприємець із с. Корощино Мидловець В. реалізував лісопереробну продукцію, знайшовши через мережу Інтернет споживача.

Степан Хомич спілкується по скайпу

Завідувачка бібліотеки с. Комсомольське ділиться враженнями після 8 місяців роботи в оновленій бібліотеці: «Я зрозуміла, що сьогодні імідж бібліотеки залежить від розуміння бібліотекарів своєї нової ролі в житті суспільства. Співпрацюючи з владою, бізнесом, фермерами, закладом освіти, ЗМІ, іншими партнерами, бібліотека стала центром місцевої громади, а ми, бібліотекарі – інформаційними навігаторами, фахівцями, від яких залежить освітній, культурний і технологічний рівень громадян. Ми сьогодні використовуємо у своїй роботі традиційні функції і функції консультанта з інформаційного пошуку, мережевого навігатора, інформаційного аналітика, інструктора й організатора знань. На даний час у нашій бібліотеці відбулись серйозні зміни, пов'язані з підвищенням її ролі в житті місцевої громади, розширенням функцій та діапазону послуг, збільшилась кількість користувачів, люди з повагою дивляться на професію бібліотекаря. Сільська бібліотека, максимально наближена до населення, стала центром громадського і культурного життя, сприяє соціальному та культурному відродженню села, просуванню книги і розповсюдженню читання».

Юні користувачі у філії №26 с. Комсомольське

Сьогодні бібліотеки поєднують різні функції у своїй повсякденній роботі, організовуючи літературні та музичні вечори, заочні віртуальні подорожі залами музеїв та цікавих місць нашої планети, проводячи заняття з освоєння комп'ютерної грамотності й пошуку інформації в Мережі, базах даних, обслуговуючи читачів різного віку і рівня освіченості. Бібліотеки стали центром спілкування, адже саме спілкування й уваги дуже часто з різних причини не вистачає багатьом мешканцям. Працюючи над проектом, бібліотеки беруть до уваги запити не тільки фермерів, а й літніх людей, осіб з обмеженими фізичними можливостями, підлітків. Діяльність бібліотеки спрямовано на щоденну роботу з новими групами людей.

Зав. філіалом №26 Яценко С.М. навчає жінок роботі на комп'ютері

Бібліотечні працівники уже двічі пройшли навчання з комп'ютерної грамотності в м. Києві і це дає можливість розширити можливості надання нових бібліотечно-інформаційних послуг.

Овруцький район

Оновлення спектру бібліотечних послуг

Сільська бібліотека була і залишається острівцем збереження національної культури, народних традицій і звичаїв, історії свого села. Вона є територією духовності, знань, помічником в освіті, професійному становленні, організації дозвілля. На жаль, переважна більшість сільських бібліотек не можуть похвалитися сьогодні великим спектром послуг для своїх користувачів. Але, все ж таки, багато що залежить від бібліотечного фахівця, його бажання працювати творчо, змінити роботу бібліотеки на краще, долучити до цього процесу владу, спонсорів, читачів бібліотеки та мешканців села. Серед таких фахівців – Галина Кобилинська – завідувачка В. Хайчанської сільської бібліотеки.

Завідувачка В. Хайчанської сільської бібліотеки Галина Кобилинська

В 2014 році бібліотека с. В. Хайча виграла конкурс проектів Української бібліотечної асоціації (УБА) «Бібліотека – громада: відкритий простір, що проводився за фінансової підтримки Фонду «Монсанто» і була обладнана комп'ютерною та офісною технікою, а читачі бібліотеки за підтримки Великохайчанської сільської ради отримали безкоштовний доступ до Інтернету.

Пані Галина на базі головного тренінгового центру для бібліотекарів УБА (м. Київ) опрацювала два модулі тренінгових занять із удосконалення комп'ютерної грамотності.

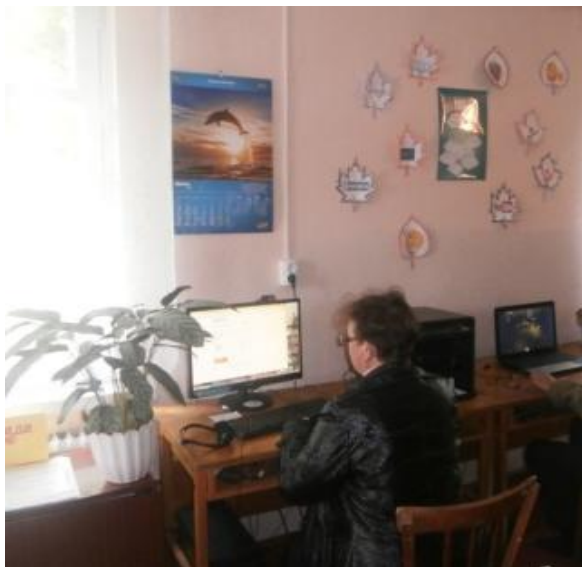
У січні 2015р. бібліотека отримала комплект із 52-х книг (сільськогосподарська, економічна, довідкова, художня і дитяча література), 13 друкованих та 14 електронних періодичних видань, що дозволить суттєво покращити інформаційно-бібліотечне обслуговування користувачів. Доступ до електронної періодики є абсолютно новим сервісом не лише для цієї сільської, але й для районної бібліотеки.

Нині в сільській бібліотеці Великої Хайчі понад 500 користувачів, а до їхніх послуг більше 7 тисяч книг найрізноманітнішої тематики

Тепер у бібліотеці с. В. Хайча кожен член громади може отримати такі сучасні послуги:

- безкоштовний Інтернет (доступ до важливих ресурсів та інформації);
- інтерактивне навчання (інформація та підготовка до вступу у кращі ВНЗ України, навчання та самоосвіта);
- розвиток бізнесу та сільського господарства (інформація про інновації та розробки);
- онлайн-платежі (купівля квитків, банківські операції, замовлення товарів через Інтернет);
- хоббі і дозвілля (участь у конкурсах та майстер-класах, ігри та соціальні мережі);
- skype-зв'язок (безкоштовне спілкування з рідними та близькими в режимі онлайн).

В Інтернет-центрі бібліотеки

На початку липня УБА привітала Великохайчанську сільську бібліотеку з хорошою роботою у проекті УБА "Бібліотека – громада: відкритий простір" за фінансової підтримки фонду «Монсанто» і повідомила про приємний бонус, а саме: цифровий фотоапарат з карткою пам'яті 8 Гб та проектор на загальну суму 15 тис. гривень.

Також для представлення результатів роботи бібліотеки УБА запросила бібліотекаря Великохайчанської сільської бібліотеки Кобилинську Г. М. та Великохайчанського сільського голову Божка С. М. на Форум "Бібліотека – громада: відкритий простір", де вона представила результати роботи бібліотеки, обмінялася досвідом з колегами. Форум відбувся 17-18 серпня у м. Києві у приміщенні Національної парламентської бібліотеки.

Житомирський район

Сільська бібліотека – інформаційний центр

У вересні 2014 року бібліотека села Зарічани Житомирського району взяла участь у конкурсі «Бібліотека – громада: відкритий простір», який проводила Українська бібліотечна асоціація за фінансової підтримки Фонду «Монсанто».

В жовтні було оголошено переможців. Це 25 бібліотек України, з них 5 бібліотек Житомирської області, в тому числі Зарічанська сільська бібліотека Житомирського району.

Завдяки участі у конкурсі Зарічанська бібліотека у 2014 році отримала комп'ютерну техніку та доступ до мережі Інтернет, нові книжки.

Користувачі бібліотеки села Зарічани Житомирського району мають безкоштовний доступ до Інтернету за підтримки сільської ради. До послуг користувачів сканер та принтер, ксерокс, Skype.

Головна мета бібліотеки – надання мешканцям Зарічан вільного доступу до інформаційних ресурсів мережі Інтернет для отримання інформації, відсутньої в книжковому фонді бібліотеки. Бібліотекар допомагає користувачам орієнтуватися в мережі Інтернет.

У бібліотеці проводяться комплексні масові заходи, мета яких – залучення до користування мережею Інтернет різних груп населення та розкриття книжкового фонду бібліотеки. Зарічанська бібліотека в рамках конкурсу отримала 120 цікавих сучасних книжок, яких не вистачало в сільській бібліотеці: дитячі, з історії України, вивчення нового в сільському господарстві, фотоальбоми «Містами України» та багато цікавого та корисного.

Протягом 2015 року бібліотекар О. Муравська разом із ще 24 переможцями цього конкурсу проходила навчання у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв, де здобули багато корисної інформації для роботи з комп'ютером та Інтернетом, і передає свої знання та вміння користувачам бібліотеки.

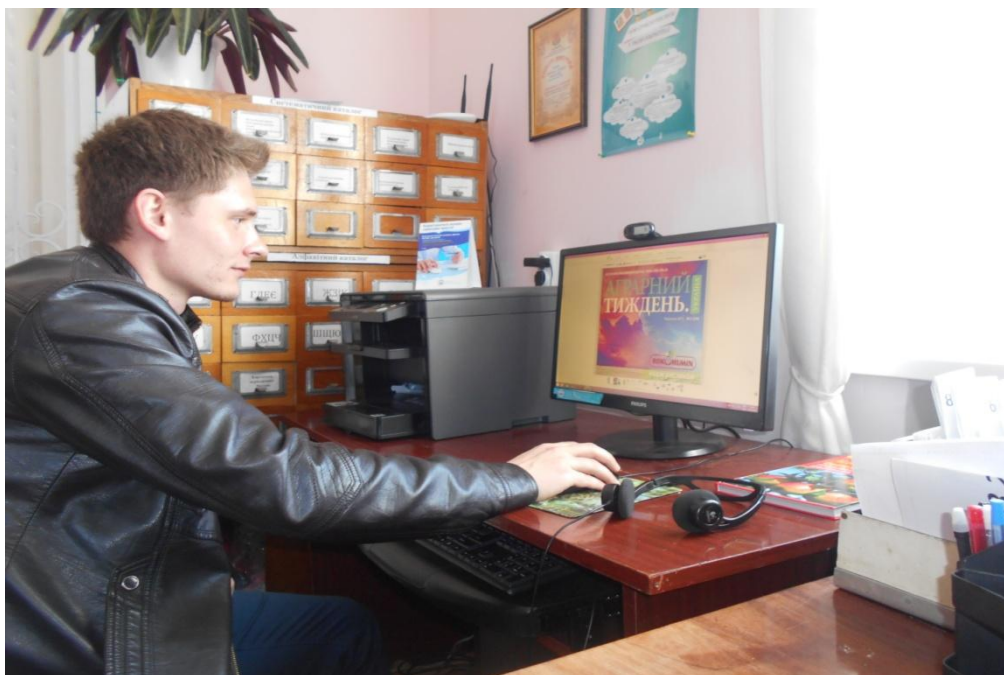
Сучасний сільський бібліотекар має бути підтримкою для громади села, повинен вміти знайти чи допомогти знайти відповіді на запити читачів.

Нині наша бібліотека має свій блог, електронну пошту, доступ до соціальних мереж, де можна познайомитися з новинками в Україні, в світі та розповісти про свою бібліотеку, село, людей.

А в серпні читачі отримали чудові подарунки в рамках конкурсу «Бібліотека – громада: відкритий простір» - це цифровий фотоапарат та проектор, нові книги. Тепер зможемо фотографувати цікаві події нашого закладу та переглядати на великому екрані все цікаве.

Завдяки проекту, читачі мають змогу ознайомитися із свіжою пресою: це періодичні видання в електронному вигляді («Голос України», «Дзеркало тижня», «Україна молода», «Українська культура», «Наука и техника», «Огородник», «Овощеводство», «Народный целитель» та інші) та друкована періодика («Агробізнес сьогодні», Газета по-українськи», « День», «Культура і життя», «Дім. Сад. Город», «Бібліотечний форум» та інші.).

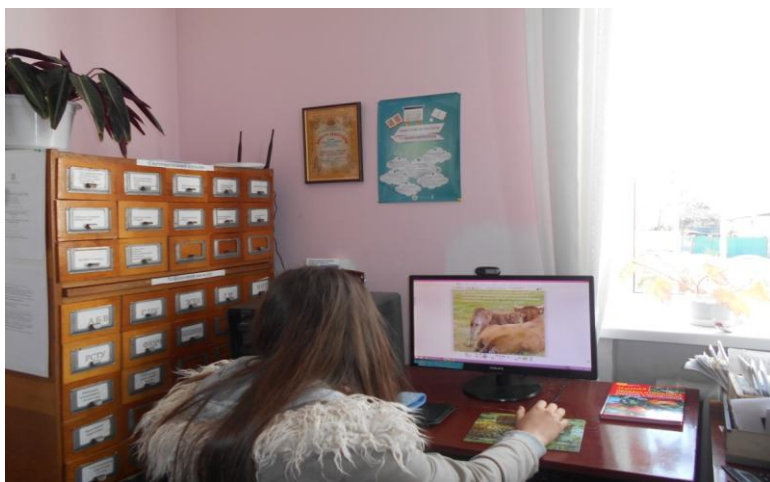

Зараз бібліотека отримує майже тридцять найменувань періодичних видань, які з задоволенням читають всі категорії користувачів бібліотеки. В друкованих та електронних періодичних виданнях, в нових книжках та в мережі Інтернет користувачам бібліотеки надається можливість знайти будь-яку інформацію, що дає змогу нашому сільському читачеві мандрувати в ногу з часом.

Протягом терміну проекту (з грудня 2014 року по серпень 2015 року) послугами мережі Інтернет скористалися 848 відвідувачів, з них 67 городників-одноосібників, 244 – діти з малозабезпечених сімей.

Завдяки тому, що в бібліотеці є Інтернет, бібліотека взяла участь у Всеукраїнському проєкті «Читай» та отримала чудові дитячі книжки: твори Всеволода Нестайка, Василя Сухомлинського та інших авторів.

17-18 серпня Українська бібліотечна асоціація провела форум як підсумок проекту «Бібліотека – громада: відкритий простір», в якому взяли участь 10 кращих учасників проекту. Бібліотекар Олена Муравська разом кращим читачем бібліотеки Пиличук Наталією взяли участь у цьому зібранні. Відвідали бібліотеки міста Києва та Верховну Раду України, отримали багато цікавої та корисної інформації. Бібліотека отримала відзнаку «Переможець проекту «Бібліотека – громада: відкритий простір» від фонду «Монсанто» та подарунки від УБА.

Читачі бібліотеки дуже вдячні організаторам конкурсу: Українській бібліотечній асоціації та фонду «Монсанто» за підтримку сільських бібліотек та сільської громади загалом. Щасливі тим, що звичайна сільська бібліотека може стати переможцем і отримати стільки корисного для громади села, адже читають та користуються Інтернетом всі категорії населення Зарічан.

Отже, однією із передумов ефективного функціонування сучасного глобалізованого суспільства є вільний доступ до актуальної інформації. Однак 67% українців ще й досі не мають можливості регулярно користуватися Інтернетом. Більшість із них – це мешканці невеликих населених пунктів, яким бракує необхідних навичок і техніки. Спостерігаємо значне відставання сільської бібліотеки від міської у сфері комп'ютеризації і запровадження нових інформаційних технологій, тому ми сподіваємося, що таких проектів буде більше і значно більше бібліотек зможуть надавати нові бібліотечні послуги через мережу Інтернет, адже сьогодні це є вимогою часу, бо без нової сучасної інформації не може розвиватися громада.

Укладач	О.В. Костюченко
Редакція	Г.Й. Врублевська
Комп'ютерний набір	О.В. Костюченко
Відповідальна за випуск	Н.А. Карплюк